

یادنامهٔ علامهٔ طباطبائی

- یادى از علامه طباطبائى / على دهباشى
- زندگى من / محمد حسين طباطبائى
- شخصيت پرجاذبه علامه طباطبائى / دكتور داريوش شايگان

(به بهانه ۲۴ آبان سالروز درگذشت علامه سید محمد حسین طباطبائی)

سید محمد حسین فرزند محمد در روز ۲۹ ذی‌الحجه ۱۳۲۱ هـ ق (۲۴ اسفند ۱۲۸۲ هـ ش) در شهر تبریز چشم به جهان گشود.

نسبت علامه طباطبائی به یکی از اجداد علامه یعنی ابراهیم طباطبا فرزند اسماعیل دیباج و میرزا علی اصغر شیخ الاسلام تبریزی قاضی برمی‌گردد. طباطبا در زبان نبطی به معنی سیدالسادات می‌باشد.

علامه طباطبائی در خانواده‌ای پرورش یافت که از قدیم‌الایام به فضل و علم مشهور بودند.

نویسنده کتاب روش علامه طباطبائی در تفسیر المیزان در این زمینه آورده است: سلسله اجداد چهارده‌گانه علامه طباطبائی همگی از علمای معروف و مشهور تبریز بودند.

سید محمد حسین طباطبائی بعد از گذراندن دوران طفولیت تحت روش علمی خاص و نظام تعلیماتی معینی قرار گرفت که به نظام «حوزه» معروف است. به عبارت دیگر علامه بزرگوار تحصیل خود را در سطح علوم ابتدایی و مقدماتی در زادگاهش و نزد افراد فاضل خانواده و بزرگان خانواده‌اش آغاز کرد.

وی پس از اتمام اولین مرحله علمی تحصیل خود در سال ۱۳۴۳ هـ ق، به عتبات

● علامه محمد حسین طباطبایی و آیت‌الله مطهری

عالیات و شهر نجف اشرف مهاجرت کرد و حدود ده سال در آن سامان رحل اقامت گزید و علوم مختلف اسلامی را که لازم و ضروری یک طالب علوم دینی بود، فراگرفت. بعد از این تاریخ مرحوم طباطبایی در سال ۱۳۵۳ هـ ق به موطن خود در ایران بازگشت، اما به علت آغاز جنگ دوم جهانی از تبریز به قم مهاجرت کرد و در آنجا با پشتکار و استعداد ذاتی خویش مدارج علمی بالایی را کسب کرد و در این شهر مقدس بود که ستاره علمی این علامه بزرگوار به ویژه در رشته‌های تفسیر و فلسفه درخشیدن گرفت.

تدریس فلسفه در قم سبب شد که تعداد زیادی از طلاب علوم دینی از دریای دانش وی بهره‌مند شوند.

مقام رفیع علمی علامه و شناخته شدن وی به عنوان یکی از ارکان مهم حوزه علمیه و تعدد جلسات تفسیر و فلسفه و فقه و اصول باعث شد تا عده زیادی از فضلا و طلاب در جلسات او شرکت کنند.

استاد شهید مرتضی مطهری (ره) یکی از بارزترین شاگردان علامه طباطبایی و خود نیز ستاره‌ای در آسمان علم و دیانت حوزه‌های علوم دینی و دانشگاه‌های کشور بود. شهید دکتر بهشتی و دکتر مفتاح نیز از دیگر شاگردان این عالم جلیل‌القدر بودند.

مراودات علمی ایشان نه تنها با علمای داخل کشور بلکه با دانشمندان خارجی نیز
زیانزد بود. به ویژه ارتباط علمی علامه با پروفیسور «هانری کرین» از ویژگی خاصی
برخوردار بود.

این گونه ارتباطات در پاییز هر سال با حضور جمعی از علما در دانشگاه تهران و حوزه
علمیه ادامه می یافت.

به همین سبب بسیاری از نویسندگان علوم دینی از نقش مهم وی در احیای علوم
عقلی مانند فلسفه و علوم کلامی، تأثیر فکری اخلاقی بر مردمی که در مجالس درس و یا
مجالس عمومی با وی رابطه داشتند، تربیت نسلی از علما در زمینه های مختلف علوم
اسلامی و تألیف کتب وزین حوزه ای و دانشگاهی، یاد کرده اند.

قلم و آثار علامه همواره وقف خدمت به عقیده و اندیشه اسلامی بود. اصول فلسفه
در پنج جلد و زبان فارسی همراه با پاورقی های گرانهای شهید مطهری و تفسیر المیزان
در بیست جلد، از مهم ترین آثار وی به شمار می رود.

زن در اسلام، شیعه در اسلام، مصاحبه هایی با شرق شناس غربی هانری کرین، وحی یا
شعور مرموز و رساله ای در نظام های حقوقی از جمله آثار فارسی ایشان می باشد.

نهایة الحکمه در فلسفه، رساله ای در ترکیب، رساله ای در انسان قبل از دنیا، در دنیا و
بعد از دنیا و بدایة الحکمه در فلسفه از جمله آثار عربی این فیلسوف گرانقدر می باشد.
سرانجام علامه سید حسین طباطبایی در ۲۴ آبان ماه سال ۱۳۶۰ جان به جان آفرین
تسلیم کرد.

توجه! توجه!

نشانی جدید سایت مجله بخارا :

www.bukhara-magazine.com